

Regionala utvecklingsdirektörens rapport

18 april 2023

Innehållsförteckning

Aktuella händelser och information från verksamheten 3

 Enheten för näringsliv och samhälle 3

 Kulturenheten 6

 Norrbottnensmusiken 6

 Norrbottnens museum 7

 Regionbiblioteket 9

 Förbättringar 11

Aktuella händelser och information från verksamheten

Enheten för näringsliv och samhälle

Medfinansiering av EU-programmen

Förvaltningsmyndigheterna Tillväxtverket, ESF-rådet och Länsstyrelsen har genomfört utlysningar av EU-medel från Regionalfonden, Socialfonden och Interreg Aurora vilket inneburit att många ansökningar om medfinansiering inkommit till Region Norrbotten. Det har även genomförts många projektidé-möten med potentiella projektägare inför inlämnande av ansökan. Nu startar beredningsarbetet och beslut kommer att förberedas inför nästkommande RUN-sammanträde.

Interreg Aurora

På grund av Rysslands invasion av Ukraina har EU-kommissionen valt att frysa samtliga samarbetsprogram med Ryssland. Detta har lett till att Interreg Next-programmen som har finska och ryska regioner inom programområdet, kommer att avslutas. Finland önskar av denna anledning utöka Auroras programområde till att även inkludera två finska regioner; Kainu och Nord-Karelen. Interreg Aurora kommer då att tillföras ca 26,5 miljoner euro till programmet. Inga större förändringar avseende i innehållet av programmet kommer att ske.

Planering inför Norra Scen i Almedalen

Region Norrbotten arrangerar tillsammans med gruvkoncernen LKAB och Luleå tekniska universitet Norra Scen i Almedalen i Visby kommande sommar. Den 9 mars genomfördes ett digitalt informationsmöte för presumtiva arrangörer på Norra Scen. Intresset att medverka från länets kommuner och näringsliv är stort. Temat kretsar kring den gröna omställningen och den samhällsomvandling som den medför med fokus på dialog och kunskapsutbyte. Programmet på Norra Scen planeras vara i tre dagar – 28 juni till 30 juni.

Stort intresse för Norrbotten på Emigration Expo i Utrecht

Norrbotten gjorde ett stort avtryck på Europas största migrationsmessa. Under två dagar har Region Norrbotten tillsammans med kommunerna fört uppskattningsvis ett par tusen längre samtal med besökare som vill emigrera. Nu följer arbetet med att följa upp kontakterna för att hjälpa dessa att bli nya norrbottningar. På Emigration Expo i Nederländerna har Region Norrbotten och länets kommuner tagit ett första steg för att gemensamt äga berättelsen om länet. Den gemensamma satsningen skapade en stolthet över att vara del av något större. Den visade sig också vara en styrka på denna internationella arena. Arrangemanget har fått positiv uppmärksamhet inte bara från mässbesökarna, utan även arrangörerna och andra utställare. Under helgen besökte

13 000 nederländare mässan. Hos alla medverkande har det varit ett ständigt flöde av intresserade.

Varje kommun har tagit fram sin individuella profilering samt deltagit i arbetet med att samlas under den gemensamma profileringen Arctic Sweden, speciellt framtaget för denna aktivitet.

Parallellt har ett arbete påbörjats för uppbyggnad och säkerställande kring framtida hantering av presumtiva inflyttare.

Nordkalottrådet 30 mars 2023, Bryssel

Vid mötet godkändes verksamhetsberättelse och bokslut för år 2022. De gavs en aktuell lägesbild från medlemsregionerna samt gränstjänsten. Dessutom hölls en första diskussion om Nordkalottrådets framtida verksamhet och finansiering. Nordlands Fylke har som ordföranderegion har tagit fram ett dialogunderlag som beskriver läget med olika samarbetsorgan som innefattar Nordkalottrådets regioner. Dialogunderlaget har tagits fram mot bakgrund av att finansieringen av Nordkalottrådet har minskat kraftigt. Under perioden 2005-2023 har finansieringen från Nordiska ministerrådet minskat från 3,6 miljoner till 1,3 miljoner danska kronor om året. Det kommer också signaler om att finansieringen kan minska ytterligare under de kommande åren. En utvärdering av tolv nordiska gränskommittéer har tagits fram på uppdrag av Nordiska ministerrådet. Utvärderingen kommer inte fram till någon entydig beskrivning hur gränskommittéerna ska organiseras eller finansieras. Nordiska ministerrådet ska innan utgången av 2023 besluta om hur finansieringen av gränskommittéerna ska se ut. Nordkalottrådet har även ca 1 miljon danska kronor från Nordisk Ministerråd, som är till drift av Gränstjänsten Sverige-Finland-Norge med kontor i Storfjord och Torneå. Troms/Finnmark håller på att färdigställas en projektansökan till Interreg Aurora för att ta fram förslag på hur gränstjänsten ska organiseras, drivas och finansieras framöver, den kommer att lämnas in under andra halvåret 2023. Vid mötet informerades även om finansieringsmöjlighet via ”Harnessing talent in Europes regions” och EU mineral policy and critical Raw Materials Act från EU samt information från NATO kring deras roll i den förändrade geopolitiska situationen.

Vid mötet deltog Glenn Berggård, ledamot och Kenneth Sjaunja, tjänsteperson.

North Sweden Green Deal

Projektet North Sweden Green Deal är nu mitt i upplöpssträckan, den operativa delen pågår till och med augusti. Projektet har precis organiserat och finansierat en resa till Europas största migrationsmessa Emigration Expo i Utrecht, Nederländerna. Region Norrbotten har genom projektet satt Norrbottens kommuner i centrum för den hållbara samhällsomvandlingen. Samtliga kommuner bjöds in att delta och elva kommuner var med på plats i den gemensamma monter för att representera Norrbotten. För knappt ett år se-

dan började arbetet med att stärka kommunernas förmåga att attrahera och ta hand om nya presumtiva invånare. Det gemensamma deltagandet på Emigration Expo var en pilot, ett tillfälle att testa förmågan i tuff konkurrens och få erfarenheter och lärdomar inför kommande insatser. Förutom kommunerna var även Arbetsförmedlingen, Region Norrbottens HR-avdelning, LTU och LKAB på plats.

Kommande vecka genomförs konferensen Green Deal Talk i samarbete mellan Region Norrbotten och Region Västerbotten. Syftet är att mötas för att dela erfarenheter och lärdomar från projektet och gemensamt samtala om utmaningar med fokus på framtiden. Vinnova och Rise Institute hjälper till med rundabordssamtal. Glädjande nog har konferensen över 100 anmälda deltagare från aktörer i norra Sverige: myndigheter, kommuner, universitet, regioner och näringsliv som vill ta del av projektets lärdomar och samtala om våra gemensamma utmaningar. Flera av frågorna som kommer att diskuteras under konferensen ska projektet sedan ta vidare till de samtal som förs under Almedalsveckan.

Det är många samverkansparter i Norrbotten och därigenom många som har sina egna budgetar i projektet. Det finns en risk att inte alla parter hinner arbeta upp sina medel. Detta kommer främst av att kommunerna har en pressad situation med mycket arbete, personal har svårt att hinna med i kombination med att det i flera fall är svårt att få tag i konsulter. Projektet arbetar för att använda upp hela budgeten till de satta målen.

Närvaro på Reglabs årskonferens

På Reglabs årskonferens presenterade Regionala utvecklingsavdelningen North Sweden Green Deal projektet för en fullsatt och mycket intresserad nationell publik. Vårt fokus var arbetet med Attraktion och Mottagarkapacitet. Det som väcker intresse är dels det unika sociala innovationsarbete som genomförts i samverkan mellan Region Norrbotten, samtliga Norrbottens kommuner och Swedish Lapland Visitors Board. Dels arbetet med den stora datahanteringen av intressenter och AI för att attrahera nya invånare.

Kommunbesök genom Green Deal site visits

Genom North Sweden Green Deal projektet har LTU initierat och genomför under våren mycket uppskattade resor i länet för studenter, där de får besöka länets kommuner, knyta kontakter och upptäcka sina framtidsmöjligheter.

[”Efter den här dagen älskar jag Haparanda” - Utveckla Norrbotten](#) (länk)

Strategiskt kommunikationsnätverk startat för kommunerna

Nätverket föddes i januari, ur en insikt om att kommunerna och regionen behöver lära känna varandra och samverka mer, hitta gemensamma budskap, lära av varandra och eventuellt göra aktiviteter tillsammans. Det har kommit till på initiativ av projektet North Sweden Green Deal genom arbetet med attraktion och mottagarkompetens men det är kommunernas nätverk.

Kulturenheten

Konferensen ”Gestaltad livsmiljö i snörika samhällen”

Region Norrbotten, genom Resurscentrum för konst, och Kiruna kommun arrangerade 21-22 mars en konferens i Kiruna med namnet Gestaltad livsmiljö i snörika samhällen. Konferensen handlade hur man ser förutsättningar i norr (som snö och kyla) som en tillgång och resurs istället för hinder i byggandet av attraktiva livsmiljöer.

Samverkanskonferens med Kulturrådet

Kulturenheten deltog vid en samverkanskonferens med Statens kulturråd i Stockholm i mars. Konferensen innebar dialog med statliga kulturmyndigheter tillsammans med Kultur i Norr som är det interregionala samarbetet mellan de fyra norrlänen. Frågor som var aktuella var bl.a. utredningen kring kultursamverkansmodellen, diskussioner om hur att skydda demokratin och den fria konsten, finansieringsmodeller för kultur samt frågor om skydd och beredskap gällande kulturarvsfrågor.

Frukostseminarium med riksdagsledamöter och runda bord-samtal om kultursamlade verksamhet för Tornedalingar, kväner och lantalaiset

Kultursamlade verksamhet för tornedalingar, kväner och lantalaiset är ett treårigt utvecklingsprojekt som pågår sedan 2020. Förra veckan arrangerades ett frukostmöte där man presenterade i vad projektet dragit för slutsatser kring behovet av kultursamlade verksamhet för minoritetsgruppen tillsammans med riksdagsledamöter. Det genomfördes även ett rundabordssamtal med myndigheter kring förstudien och hur man kan ta nästa steg vidare. En slutrapport kommer att presenteras i regionala utvecklingsnämnden innan sommaren.

Norrbottensmusiken

Programsättning för 2024

Arbetet med att ta fram program för 2024 har genomförts och kommer snart att utformas i en katalog avsedd för länets arrangörer. Programmet kommer att presenteras live under en programdag i början av september. Där möter Norrbottensmusiken arrangörer verksamma i länet och även elever från olika skolor i länet.

Arctic Music Circle

Ansökan till I EU/Interreg Aurora med en tydlig projektniktning mot nationella minoriteter och världsmusik är inskickad. Det treåriga projektets totala budget förväntas landa på ca 20 miljoner SEK fördelat relativt jämnt mellan projektets sex delägare – Norrbottensmusiken, NorrlandsOperan, Scene Nord, Musikk i Nordland, Uleåborgs Stad och Novia-koncernen i Jakobstad/Vasa. Norrbottensmusiken kommer som Lead Partner ha en större andel av budgeten jämfört med övriga projektägare, drygt 4 Mkr.

Körcentrum Nord

Plattformen för körmusik i Norrbotten, Körcentrum Nord, arbetar med de sista detaljerna inför körfestivalen TILLSAMMANS den 5-6 maj. Körfestivalen är fullbokad och flera står på kö för att delta.

Barn och ungdom

Totalt har Norrbottensmusiken under mars genomfört 19 konserter för barn och unga i Norrbotten genom skolproduktionerna Kunobröderna, Norrbottens ungdomssymfoniker och Vokalensemblen Arctic Light.

Projekt som kulturskolesamordnaren jobbat med under mars månad:

- Digifysisk instrumentundervisning har kommit igång i Arjeplog och sex elever får nu instrumentundervisning i en ort som inte haft någon instrumentundervisning på flera år.
- Sylvia Carlsdotter har anlitats för att utbilda ca 100 kulturskolepedagoger i åtta kommuner i en fortsättningskurs för barnkonvention och barnrätt för att prioritera arbetet med att stärka inflytande och skapa delaktighet och medskapande.
- En idéfas kring en pedagogidé om att utveckla metoden Drama för hälsa i länet (jämför Dans för hälsa).

Norrbottensmusikens ensembler under mars månad:

- Skolproduktionen Nine Sparks Riot, Norrbotten Big Band
- Barnproduktionen "Vem tröstar knyttet?", Norrbotten NEO
- Programmet Musik i natten, Norrbotten NEO

Norrbotten Neo har även mött kompositionselever i både Göteborg och Stockholm där studenterna fått möjlighet att testa sina kompositioner live med ensemblen. Detta avslutades med en lunchkonsert baserat på det framtagna materialet.

Norrbottens museum

Besök av kung Carl XVI Gustaf

Sveriges Konung, Carl XVI Gustaf besökte museet 30 mars. Hans majestät besökte utställningen Arkeologi i Norrbotten och fick höra om länets förhistoria och den senaste arkeologiska forskningen, samt se den fotoutställning som visas utanför länsmuseet och som tagits fram med anledning av kungens 50 år på tronen.

Utställningen består av kungliga hovstatens officiella porträtt och ögonblicksbilder från Kungens engagemang och uppdrag samt bilder från besök i

Norrbottnen under 50 år. Bilderna kommer från Länsstyrelsens bildinsamling från allmänheten kompletterat med Länsstyrelsens egna bilder samt arkivbilder från lokaltidningarna.

Nyöppnade utställningar på museet:

- Lapptäcken i miniatyr” (Prel. titel)
- Själens spegling – det ovanliga i det vanliga
- Erskine i Norr
- Arkeologi i Norrbotten

Avdelningen kulturmiljö samt bildarkiv och samlingar

De arkeologiska undersökningarna av den 7000 år gamla graven vid Ligga fortsätter i sommar. På grund av erosion från den reglerade älven behöver graven undersökas innan den förstörs.

En vård- och underhållsplan för byggnaderna inom Skogsbruks- och flottningsmuseet i Storforsen presenteras av anlitad hantverkare (timmerman) under april månad. Första åtgärder kommer att genomföras under barmarks-säsongen 2023, bl.a. takbyten och timmeråtgärder i kursform tillsammans med Älvsby folkhögskola.

En extern samarbetspart för delar av museets digitaliseringsarbete har anlitats, ett socialt företag i Sunderbyn som heter Bevara Digitalt, som inledningsvis kommer att digitalisera 5000 fotografier från fotografen Bert Perssons samling. Om allt faller väl ut kommer museet därefter att skriva ett samarbetsavtal med dem.

Det förs nu intensiva samtal med två fastighetsägare om ersättningsmagasin för två skyddsrum på Björkskatan samt externa magasin som idag återfinns i Boden. Skyddsrummen allokerades till museet av regionfastigheter i samband med flytten till Björkskatan 2009, en tillfällig lösning redan då men som behöver åtgärdas nu med tanke på säkerhetsläget. De externa magasinerna i Boden utgörs av garage, det ena är starkt undermåligt och behöver avvecklas skyndsamt. Det andra är anpassat för museets behov. Dialogen och samarbetet med regionfastigheter är bra och förhoppningen är att kunna nå fram till en lösning under våren.

Norrbottens museum vann en av två upphandlingar avseende de arkeologiska utredningarna inför byggandet av Norrbottenbanan. Förväntningarna är stora då dessa kommer att vara de största arkeologiska utredningarna och senare undersökningarna i modern tid. Museet kommer att, tillsammans med samarbetsparter, genomföra utredningen inom Luleå kommun.

Ett gemensamt digitaliseringsprojekt är under formulering tillsammans med Äjtte och Silvermuseet. Målsättningen är att kunna göra en gemensam insats

för att digitalisera länets kulturarv och hitta sätt att bättre förmedla detta, inte minst till länets skolelever.

Föreläsningar och programverksamhet i museibyggnaden och på Arkivcentrum Björkskatan:

- De nationella minoriteterna i Sverige (2 april)
- Staden som steg ur havet (10 maj)
- Tornedalingarna den minst kända minoriteten” (11 maj)
samtliga ovan med Lars Elenius, tidigare professor i historia vid Umeå universitet och Luleå tekniska universitet.
- Landskap inifrån” med fotografen Serkan Günes vars naturfotografier ställs ut på museet
- Påsklovsaktiviteter: tipsrunda i museet för stora och små, och workshop med påskpyssel

Avdelningen Arkiv och bibliotek samt Norrbottens föreningsarkiv

Arkivcaféer hålls varannan torsdagseftermiddag i biblioteket. Hittills har sex av nio tillfällen genomförts, men vi ser fram emot tre spännande tillfällen för allmänhet och kollegor att ta del av:

- 13 april ”Demokratisyn i föreningslivet” historikern Niklas Hill, som gått på djupet med sex decennier av svenska föreningshandböcker, presenterar sina resultat och funderingar.
- 27 april Sannings- och försoningskommissionen för tornedalingar, kväner och lantalaiset är en statlig utredning som ska utreda kränkningar och övergrepp på dessa minoriteter. Utredningen ska vara klar våren 2023 och vi får lyssna på bakgrunden till arbetet och hur kommissionen bedrivit utredningen.
- 11 maj ”Tornedalingarna den minst kända minoriteten”, med Lars Elenius, tidigare professor i historia vid Umeå universitet och Luleå tekniska universitet.

Regionbiblioteket

Medel till bokbussutveckling

I slutet av februari hade projektet SMALL uppstart (Smart Livskraftig Landsbygd) vilket drivs av LTU tillsammans med Region Norrbotten och Västerbotten, näringsliv, föreningar m.fl. Marina Eklund vid regionbiblioteket processleder insatser för bokbussarnas utveckling som servicepunkter för landsbygden. Inom projektet finns 150 tkr per år för inköp av digital

utrustning samt för studiebesök för bokbussverksamhet. SMALL ersätter det tidigare projektet Digiby.

Digitalisering för alla?

Regionbiblioteken i norrlänen samarbetar med att anordna webinarier på temat bibliotek och demokrati. Den 25/4 föreläser Johan Magnusson, professor vid Göteborgs universitet och föreståndare för Swedish Center for Digital Innovation, om digitaliseringen och välfärden.

"Digitalisering lyfts upp som en silverkula för att rädda välfärden. Samtidigt vet vi att digitalisering i sig är behäftat med betydande utmaningar och direkta motsättningar. Hur skall vi klara av att värna de grundläggande värderingar som välfärden bygger på och samtidigt säkerställa offentlig sektors relevans? Seminariet utgår från pågående forskning kring offentlig sektors digitalisering och lyfter frågeställningar för reflektion".

Ingen föranmälan behövs, länk till webinariet:

[Biblioteken och demokratin - Digitalisering för alla? \(google.com\)](#)

Nationell träff om kommunikation

Regionbiblioteket och Luleå stadsbibliotek medverkade på Svensk biblioteksförnings expertnätverk för kommunikation på bibliotek den 27 mars. Förutom föreläsningar genomfördes en workshop om målgruppsanpassad kommunikation. Regionbiblioteket och folkbiblioteken i Norrbotten samarbetar sedan 2007 med kommunikationsinsatser för att synliggöra biblioteken. En arbetsgrupp med representanter från folkbiblioteken och regionbiblioteket ansvarar för arbetet utifrån årlig regional kommunikationsplan beslutad av bibliotekschefsgruppen.

Uppdrag om stärkt samverkan inom biblioteksväsendet

Under februari och mars har Kungliga biblioteket (KB) fört dialog med de regionala biblioteksverksamheterna i landet om KB:s regeringsuppdrag för en stärkt samverkan inom biblioteksväsendet. I uppdraget ingår även arbete för en långsiktig utveckling av nationella digitala bibliotekstjänster för vissa prioriterade målgrupper.

Regionbibliotekscheferna i Norrbotten och Västerbotten hade ett gemensamt möte med KB och lyfte där folkbibliotekens behov av systemsamverkan och nationella e-tjänster. Även behovet av en hållbar e-boksmodell med utlåningstjänst för fria och kommersiella e-böcker samt av ett samlat kompetensstöd i biblioteksjuridiska frågor.

Om regeringsuppdraget: [Uppdrag till Kungl. biblioteket om stärkt samverkan inom det allmänna biblioteksväsendet - Regeringen.se](#) (länk)

Öppen vetenskap

Regionbiblioteket och universitetsbiblioteket vid LTU samarrangerade en utbildningsdag om Öppen vetenskap den 28 mars för bibliotekspersonal i Norrbotten. Folkbiblioteken är viktiga förmedlare av öppen tillgång till vetenskap för allmänheten. Med öppen tillgång menas möjligheten att läsa och

återanvända vetenskapliga publikationer oavsett om de befinner sig inom eller utanför akademien. Deltagarna fick historik, nuläge och framtidsplaner för öppen vetenskap och en workshop i sökteknik genomfördes.

Polarbibblo

Hela mars månad har varit diktmånad på Polarbibblo i och med Världspoesidagen den 21 mars och för att fira dikter och berättande. Kommunikationsinsatser gjordes för att uppmuntra barn att skriva egna dikter, läsa dikter som andra har skrivit och för att sprida poesin.

Den 22 mars deltog Polarbibblo på Kungliga bibliotekets nationella webinarium "Att arbeta med nationella minoriteter på folkbibliotek" och berättade där om innehåll och utveckling av webbplatsen och hur Polarbibblo kan fungera som en resurs för bibliotekspersonal i landet och i Sápmi.

I slutet av mars besökte Polarbibblo Finlandsinstitutets bibliotek respektive Judiska biblioteket i Stockholm för samtal om uppdraget som resursbibliotek och för Polarbibblos fortsatta utveckling. Förstudien om sverigefinska på Polarbibblo är klar och ska slutrapporteras av förstudieledaren. I början av mars slöts även avtal med en förstudieledare för utredning av romani chib på Polarbibblo. Förstudieledarna har tillhörighet i respektive nationella minoritetsspråket vilket har varit av stor vikt.

Förbättringar

Förbättringar vid Norrbottensmusiken

Norrbottensmusiken arbetar med huvudmannafrågan för att Norrbotten NEO ska kunna fortsätta vara verksam efter årsskiftet men under en annan ägare. En dialog har startat med en annan region i Sverige och man avvaktar nu Kulturrådets besked i maj.

Ett utvecklingsarbete pågår där Norrbottensmusiken kommer att skicka ut en enkät till kontaktpersoner som redan idag arbetar med verksamheten på något sätt. Detta för att fånga upp behov och önskemål som finns i länet på en ny verksamhet. Denna enkät går också ut till andra samverkansparter inom näringslivet och kommer också att skickas ut bland personalen för att fånga upp idéer även internt.

Förbättringar i museiverksamheten

Fortsatta rekryteringar- såväl ersättningsrekryteringar som nya tjänster. Digital producent är ett led i digitaliseringssatsningen vid museet.

I Museibygggnaden, på den publika avdelningen har fokus på interna rutiner och arbetssätt avseende utställnings- och programproduktion omarbetats samt i reception, kafé och butik. Syftet är att förbättra museiupplevelse och utbud för besökare och allmänhet.

Arkivcentrums reception har genomgått en omvandling med ny disk, om-
möblering och uppfräschning av rummet med bland annat en utställningsyta
där vi för tillfället visar en planschutställning om rasbiologi. Tydligare regler
för besökare har dessutom tagits fram, tillsammans med en policy för för-
frågningar till stöd för vår personal.

En bokvagga har uppgraderats och flyttats till ljudstudion på Arkivcentrum,
för att samla digitaliseringsinsatserna och kunna jobba med material av olika
slag i en god miljö.